

**Bijdrage:** Jan Middendorp, Tweede Kamerlid VVD

**Debat:** Tijdelijke wet notificatieapplicatie covid-19

**Datum:** 2 september 2020, Tweede Kamer, 's-Gravenhage

**Bewindspersonen:** Minister van VWS de jonge

Voorzitter,

Alleen samen krijgen we Corona onder controle. En als digitale middelen kunnen helpen bij het indammen van het virus, als die kunnen voorkomen dat onze dierbaren op de intensive care belanden, dan moeten we er alles aan doen die digitale middelen op een veilige en goede manier in te zetten.

Veel landen gebruiken inmiddels apps in de strijd tegen het coronavirus. Ook in Nederland zou een goede, veilige en vrijwillige app mensen kunnen helpen om sneller te bepalen of zij in contact zijn geweest met mensen die besmet zijn.

Voorzitter

De Coronamelder is geen doel op zich:

1. Ook met een CoronaMelder blijft het belangrijk dat we blijven doen wat we sinds maart van dit jaar doen. Afstand houden, bij klachten thuisblijven en handen wassen blijven cruciaal.

2. De minister moet, ook na lancering van de CoronaMelder, open blijven staan voor innovaties en nieuwe dingen die we kunnen doen. Dat geldt ook voor niet digitale middelen. Het kabinet moet de blik openhouden voor andere dingen die we kunnen doen bij de bestrijding van het virus. Graag een reactie van de minister.

Het kabinet heeft deze zomer na de eerste poging in april grote stappen gezet om tot een veilige en goede app te komen. De CoronaMelder is gebouwd en er ligt nu een wet die de grondslag wordt voor het gebruik:

1. Ik hecht eraan dat met deze wet geborgd wordt dat iedere Nederlander vrij blijft om deze app wel of niet te gebruiken. Overheid, individuen of bedrijven mogen dankzij de vrijheid van het individu en het grondwettelijke recht op privacy jou niet verplichten om tegen je wil iets op je telefoon te downloaden of in je telefoon te kijken.

2. Doel is tegengaan van misbruik en het bescherming van de privacy. Dat de wet langs de Raad van State is gegaan die een positief advies heeft gegeven is daarbij van belang.

3. Sinds april is met ICT-experts, de GGDs en de Autoriteit Persoonsgegevens gewerkt aan een CoronaMelder die bron en contactonderzoek kan ondersteunen. Naar onze indruk is er veel getest en samengewerkt ook met niet overheidspartijen en dat is bij dit soort projecten belangrijk

Voorzitter

Er is veel aan gelegen dit een succes te laten worden: tijd kost hier mogelijk levens. De VVD steunt de ontwikkeling van de app en de wet die deze mogelijk maakt.

Maar we weten uit het verleden: overheid en ICT zijn niet altijd een gelukkige combinatie. Hoopvolle overheids-ict-projecten zijn soms heel anders afgelopen dan hier in dit huis werd gedacht. Het mag na de lancering van de APP niet misgaan. De vrijwilligheid, veiligheid en privacy moeten niet alleen op papier geborgd zijn maar ook in de praktijk. Het kabinet wil iets nieuws gaan doen en dat is tijdens deze vreselijke epidemie ook nodig. Dat vereist dat de minister ook na de lancering van de CoronaMelder de regie houdt.

Ten eerste, in de digitale wereld gaan de ontwikkelingen snel. Het kabinet moet dus zorgen dat de samenwerking met techbedrijven en cybersecurity van de CoronaMelder niet alleen nu goed geregeld is maar ook toekomstbestendig is.

Ten tweede, de CoronaMelder moet onze GGDs ontlasten. Zij moet het bron en contactonderzoek ondersteun en niet in de war schoppen. We kunnen ons niet baseren op de aanname dat digitaal BCO helemaal hetzelfde werkt en dezelfde effecten heeft als het traditionele BCO. Ziet de minister dat ook zo?

Ten derde, de testcapaciteit is schaars. Dat kan een grote rol spelen bij de introductie van de app zeker als we spreken over asymptomatisch testen. In dichtbevolkte gebieden kunnen veel mensen straks heel snel heel veel meldingen krijgen. Het is dus cruciaal dat de handelingsadviezen die mensen van de CoronaMelder krijgen passend zijn. De LCI richtlijnen die de basis zijn voor deze handelingsadviezen moeten er dus rekening mee houden dat de digitale weg – waarin mensen volautomatisch meldingen krijgen – anders kan werken. De aantallen zullen verschillen en nergens in het proces is meer sprake van empathisch menselijk contact. Ziet de minister dat ook zo en wil hij toezeggen hier rekening mee te houden?

Ten vierde, er wordt veel aandacht besteed aan de effectiviteit van de CoronaMelder maar we moeten ook kijken naar onvoorziene effecten. Digitale meldingen kunnen een ander effect hebben dan een telefoongesprek met de GGD. Mensen kunnen een digitaal bericht of een telefoongesprek met hetzelfde handelingsadvies anders interpreteren. Als handelingsadviezen niet praktisch zijn, kan je je voorstellen dat mensen de app de-installeren. Het wordt cruciaal de effecten van de CoronaMelder op beleid en capaciteit van het reguliere bron- en contactonderzoek en op het beleid en capaciteit van het testen en op de testbereidheid, en quarantainebereidheid van mensen in de eerste fase na lancering te monitoren. Dat bedoel ik als ik zeg dat de minister hier na de lancering bovenop moet zitten. Hoe gaat de minister mogelijke nadelige effecten van de CoronaMelder tijdig identificeren zodat hij op basis daarvan kan bijsturen?

Ten vijfde, zoals ik zei, werkgevers mogen mensen niet dwingen de app te downloaden, maar we hechten er ook aan dat werkgevers en ondernemers de CoronaMelder onder personeel en klanten kunnen helpen promoten. De minister moet ondernemers niet op voorhand openlijk

dreigen met hoge boetes. Doel is niet zo veel mogelijk boetes uitschrijven maar het tegengaan van misbruik. Het is wat de VVD betreft begrijpelijk dat bedrijven zich hier zorgen over maken. Deze wet moet gevolgd worden door een uniform handhavingskader dat waarborgt dat er niet snel met onnodig forse boetes gestrooid gaat worden. Het gaat de VVD om een duidelijk kader waarin een redelijke en proportionele straftoemeting geregeld is. Voor de VVD geldt daarbij: in beginsel eerst een waarschuwend gesprek daarna pas een boete. Wil de minister dat toezeggen. Tot slot op dit punt nog een vraag: wat als werkgevers juist niet willen dat mensen de Coronamelder installeren?

Mijn oproep voorzitter is dat de minister ook na landelijke introductie van de CoronaMelder strak de regie moet houden. Hij moet van het moment van de landelijke invoering monitoren en evalueren en zorgen dat er noodremprocedures zijn als blijkt dat de CoronaMelder toch onwenselijke (gedrags)effecten voor gebruikers, GGD's (bron en contactonderzoek) of werkgevers/ondernemers heeft.

En een corona App die voldoet aan de strikte technische- en privacy voorwaarden moeten we gaan inzetten om te doen wat nodig is tegen het coronavirus. We moeten daarbij voorkomen dat we een 21ste eeuws instrument inzetten en met 20ste eeuws instrumenten gaan monitoren/evalueren en daarom begint een belangrijk deel van het werk zodra de lancering een feit is. Graag een reactie van de minister.

Twitter: @Jan\_Middendorp | Facebook: JanMiddendorpVVD

NB: de spreektekst kan afwijken van de gesproken tekst tijdens het debat